

BOGDAN CZAYKOWSKI

POINT-NO-POINT

(1953-1970)

INSTYTUT
PARYŻ

LITERACKI
1971

POINT-NO-POINT

BIBLIOTEKA « KULTURY »

TOM 201

IMPRIME EN FRANCE

Editeur: INSTITUT LITTERAIRE, S.A.R.L.,
91, avenue de Poissy, Mesnil-le-Roi
par 78-MAISONS-LAFFITTE

BOGDAN CZAYKOWSKI

POINT-NO-POINT

(1953-1970)

JADZE, EWIE, PIOTROWI

INSTYTUT

PARYŻ

LITERACKI

1971

I

O G R Ó D

m a t c e

Tu, w tym ogrodzie, jest na pewno człowiek.
Lecz widać tylko wiele oczu, a nic ciała.
Tu, w tym ogrodzie, może jest kobieta:
Wśród połyskliwych liści leży pierś dojrzała.
A w szmerze jest słuch dziecka — jakby powój
Pnący się na łodygi słoneczników.
Chyłkiem rozgarniam trawy u stóp czyichś,
Lecz brak mi wciąż odwagi podnieść oczy:
Przedemną stoi nagość — jak tu pięknie!
Ogród zielnym półkolem wziął mnie w cichy nawias
I bananowym liściem zakrył jasną wypukłość.
Nie trudzę zbytnio wzroku i tylko potrącam
Cięciwę półksiężycą — arbitralną linię.
I tak mi dobrze z moją konstrukcją w błękanie,
Że lekkość myśli wznosi wzwyż dali kopułę,
Wyodrębniając jasny obręb horyzontu.
W ogrodzie tym na pewno jest kobieta:
Oto się białe ramię przytula do jabłoni,
Gdy górą fragment twarzy wciąż szuka dopełnienia,
A nagi tors mężczyzny wynurza się z jaśminu.
*Szelesty w taflach liści i liście liście liście
szelesty rozniecają w wysmukły kształt płomienia
zielone iskry pąków i zieleń płonie traw.*
Skoczyła noc na księżyc. Pod gwiazdą usnął paw.
Wiatr zgarnia rdzawe srebro. Nad wodą palma kwili.

Z łupiny kokosowej pije mleko kobieta,
Która tu jest na pewno. Jej ciało to wyzłaca
Niezastąpione słońce, a później chłód wygładza
I rzuca na ramiona w półmroku ciepłe włosy.
Więc teraz się przybliżę.

Po liściu mrok się stacza
I gdzieś tu bywał człowiek — tu wklęsłość miał na biodro,
Gdzie teraz po jeziorze gna zmarszczka wody liście.
I pewnie te oliwki brał w usta, w które spływa
Od dawna słona kropla — co z czoła się poczęła —
Gorąca kropla potu.

Więc teraz się oddalę,
By zmierzyć cień kaktusa długością mego snu.
Quieta non movere. Niech mrówki doją mszyce.
Siekiera trzebi ogród. Lecz ciągle płonie zieleń.
I najpiękniejsze z cisz wciąż kryją się w ogrodzie,
Który się kiedyś zwało — i pięknie — wirydarzem,
Lub rajem, utraconym, który tu opisałem,
Z pamięci.

II

W I D O K

pazur słońca
rozdrapał chmury do krwi
wiatr liże mokrym jęzorem
płonące rany

a z drugiej strony nieba
skrada się
wśród drzew krzepnących w mrok
łasicą

księżyc

ŚCIEŻKA SREBRNEGO ŻWIRU

Boso przyszedł,
ścieżką srebrnego żwiru,
czemu stoisz na krawędzi cienia?

Wystarczy byś się schyliła
i nabrała w dłonie żwiru ze ścieżki,
i postąpiwszy krok,
przesypywała w palcach kamyczki,
a rozjaśnisz zielone listki oczu
i cień mój w drzewie.

I ja do twych dłoni się schylę.

Nabierz żwiru — szybko!
Nim śpiew ptaka ucieknie z listowia.

CZŁOWIEK TO TYLKO SZUMIĄCA MUSZLA

Tłum jest jak morze.
Zanurzamy w nim dłonie
i prawie na ślepo
wyławiamy przyjaciół.
I wychodzimy razem na plażę
bosymi stopy smakować żółty piasek.

W piasku sypkim porzucamy się
obok siebie jak muszle
i słuchamy szumu swego,
nie mogąc przebić skorup
co kryją ten szum,
nie mogąc zbadać tajemnicy
ni swojej, ni cudzej
tej muzyki.

Obok nas, porzucone w żółtym piasku,
leżą skorupy pękniętych muszli,
w nich jest pustka i cisza.

Za chwilę przyplływ
zacznie zwilżać pod nami piasek,
za chwilę jego fale nas zagłuszą
i poniosą w głąb,
gdzie się gubimy.

1953

WIERSZ DYDAKTYCZNY

Kiedy się kończy dobrodziejstwo ognia
A rozpoczyna przekleństwo pożaru —
Nie zapominaj, że łuna jest tęczą,
Którą na chwilę jeden kolor pożarł:
Czerwieni.

Kiedy się życie kończy jak dym z komina,
Gdy nikt nie liczy śmierci, bo cyfra
Jest większa niż obejmie wyobraźnia —
Nie zapominaj, że tylko na chwilę
Pochłonięta jest krew przez żarłoczność
Bieli.

1955

KLUCZYKI

Oto jest dziwny świat.
Gdzie ja zgubiłem kluczyki?
Wiatr w okiennicę bije.
Oto jest dziwny wiatr,
Otwierający szpary w mroku
Dla swoich niewidocznych, chłodnych oczu.
A ja?
Z której strony drzwi stoję ja?
W pokój patrzę czy na dwór przez okno?
Oto jest dziwny deszcz,
W którym topole i fotele mokną.
Lecz ja!
W czym salonie jestem?
Malarz jakiś używał wodnych farb na ścianach.
Gwiazdozbiorem kopuła spięta.
Orion w dłoni krzyż południa trzyma.
Lecz po której stronie gwiazd ja jestem?
Niebo mam pod nogami czy nad oczyma?

Dziwne niebo. Dziwolężne.
Gdzie ja podziałem kluczyki?
Nić wije się — jak w bajce.
Lecz watek kłębkami w trawy się potoczył.
Ale trawy nie moje.
Nie depcz traw — mówi księżyc.
Nie bierz w usta rosy — nie widzisz,
Ze ja ją zapalam.

Mój jest płomień w wodzie — mówi sierp
Księżycą koszący blaskiem łąkę.

Moja jest łąka — woła koń
I cwałuje ku księżycowi przez trawy.
Gdzie ja jestem, patrzący na walkę
Księżycą z koniem? Grzywę konia
Chwyta zębami księżyc,
Koń staje dęba w niebo, rżąc.

Gdzie ja zgubiłem kluczyki?
Gdzie ja podziąłem ścieżkę?
Z twoich oczu zielonych
Zrobiłem ci kolczyki.
I teraz oczy nosisz w uszach.
Co nimi widzisz?
Rozdzielają nas fale
Unosząc dziwny sen.

Gdzie ja podziąłem łódkę?
Czy była papierowa?
Czy ją rozmoczył deszcz?
Ach, znalazłem kluczyki.
Ale żaden z nich do żadnych drzwi nie pasuje.

ARGUMENT

nie ma nie ma dla mnie
miejsca
ni tu ni tam
tu wolność
ryba na piasku
tam mnie klatka czeka w rogu obfitości
między widownią a sceną
to ja jestem żelazną kurtyną
dzielę
dwie
niedorzeczywistości

1956

BUNT WIERSZEM

Urodziłem się tam.
Nie wybierałem miejsca.
Chętnie bym się urodził po prostu w trawie.
Trawy rosną wszędzie.
Nie chciałyby mnie tylko pustynie.
Lub mogłem się przecież urodzić
W kłębuszku wiatru,
Gdy oddychają powietrza.
Ale urodziłem się tam.
Przykuli mnie gdy jeszcze byłem dzieckiem.
A później z łańcuszkami puścili w świat.
Jestem tutaj. Urodziłem się tam.
Gdybym choć się urodził na morzu.
Żelazo namagnesowane
Co wciąż mnie na biegun kierujesz,
Ciężkie jesteś; bez ciebie mi tak lekko,
Że tracę wagę siebie.
Więc noszę te łańcuszki
I potrząsam nimi jak lew grzywą.
A ludzie stamtąd krzyczą:
Wróć.
Wołają: cip, cip, cip.
Proso z kąkolem na wiatr.
Pies do budy.

Ja jestem poeta (trzeba się nazwać).
Język moim łańcuchem.
Słowa obrozą moją.
Urodziłem się tam.
(Chętnie bym się urodził po prostu w trawie).

1956

MODLITWA

rzuć mię w obłok panie

lecz nie czynź mnie kroplą deszczu
nie chcę wracać w ziemię

rzuć mię w kwiat panie

lecz nie czynź mnie pszczołą
umarłbym od nadmiaru pracowitej słodyczy

rzuć mnie w jezioro

lecz nie czynź mnie rybą panie
nie potrafię być zimnokrwisty

rzuć mnie w las
jak szyszkę w trawę
niech mnie nie znajdą rude wiewiórki

rzuć mię w spokojny kształt kamienia
lecz nie na bruk londyńskiej ulicy
panie gryzę zębami mury tego obcego miasta

co mnie obracasz na ogniu
wyrwij mnie z płomieni
i ułóż na cichym obłoku

*
**

Twój jedwabisty włos
(*your silky hair*)
i ziela oczu
jak gwiazdziste osty,
do których dziecko dłoń wyciąga
jak promień radosny,
mówiąc: ty jesteś najpiękniejsza,
i ludziom ogłasza
tak niesłychaną rzecz!
jaki prosty
profil mój z twoich oczu,
jak rośniesz we mnie —
gwiazdoramienna,
gdy jestem jak dziecko

najpewniejszy w świecie
i najbardziej niespokojny

KIEDY PADA ŚNIEG...

Kiedy pada śnieg,
wtedy latarnie
są jak choinki,
a noc pada na nie
bardzo czarnymi płatkami — jak śnieg.

Kiedy pada śnieg,
jasna cisza
wiruje w lekkim tańcu oczekiwania
i ślubną suknię kładzie,
biały niepokój
zakochanej

Kiedy śnieg pada
skrzypią miękko sandały anioła,
który w nim szuka pióra ze swych skrzydeł.

Kiedy śnieg pada,
łagodniej gzymsy,
a kamienie są jak białe puszyste króliki,
chrupiące srebrne łopuchy.

Gdy księżyc idzie po śniegu,
na liściach leżą gwiazdy.

A noc jest jak poemat,
pisany białym wierszem.

III

ARS POETICA

Konfiguracje są konspiracjami
a dojrzwianie
to jest kwestia zdrad
i odzyskanych niewinności
także
ścisłej tęsknoty ptaka
do wędrówki.

Jest prawo czterech kół
które się nie doganiają
i koła piątego co w pyle
towarzyszy purpurowo i złoto.

Jest prawo opadu dojrzałych jabłek.

Prawo lejc.

Trzeba przejść przez zdrady
samego siebie, do elastyczności.

Ale nie ma zgody na śmierć.

PREHISTORIA

Ruiny, ale z energią
kształtu, fragmenty,
ale jak myśli Pascala
spięte u firmamentu,
bunty, ale przeciwko władzy,
wyprawy, według zatartych map.

Był jak dzikus
rzucony na Dzikie Pola,
w dali majaczyło
Bizancjum.
Obłoki nie miały centaurów,
Ledy z łabędziem,
Orion
ginął w potopie gwiazd.

Szczęśliwy, nie roztrzaskany
miał świat, lecz jak
z chaosu
wszystkie mu elementy
mieszały się do stworzenia.
Przeorana wojną
nagich żywiołów
wyłaniała się — ziemia.

MITOLOGIA

Adamowi Czerniawskiemu

Ku Olimpowi szedłem nocą
Odpoczywając widokiem w dzień.
Krokiem tanecznym biegły furie
Szarpiąc za włosy cień.

Badałem Pytii usta
I Kassandry wzrok.
W oczodołach jarzyła się pustka.
W ustach wrzał bełkot.

Mówiłem z Apulejusza osłem,
Lecz wrył się tępo w czas
I zęby szczyrzył żółte
Jak wściekły pies.

Odoswojone zwierzę — rzekłem —
Widocznie upłynął szmat historii:
Eros skurczony jak embrion
Patrzy z przestrachem w twarz glorii.

Smrodliwe wyrzuca popioły
Wulkan Etny.
Już Leonidas goły
Spalony. Kwilą sępy.

Kwilą. I szemrze Dafne
Zwęglona.
Owoce zrodził trefne
Gaj Platona.

Przekwitły w płomieniach dżungli
Furie. Nie słyszę głosów.
Tylko nad stadem kundli
Płacz albatrosów.

Na ogół jednak ptaki
Niewolnikami są okrętów.
Tak że dziś cynizm szczurów
Zda się odwagę.

Ale okręt nie tonie.
O bogowie z góry!
Przez szpary w nieboskłonie
Gwiazdy węższą jak szczury.

Lecz gdzie praca termitów?
Gdzie erozja morza?

W zimnej apatii błękitu
Czai się burza.

AGE DE LA PIERRE

W tym mieście usunięto gruzy z placów.
Pobudowano nowe domy (każdy
może to sprawdzić
naocznie)
Cmentarze uporządkowano.
Sądy skazały jednych, i drugich.
Później były amnestie pomordowanych
i pozostałych przy życiu rehabilitacje.
Dobrowolnym banitom pozwolono wracać.
Ale oni trwali przy nadziei.
Innych pochłonęły pożytki.
Natomiast uzyskano repatriacje.
I tak ci i owi wrócili do życia.
A ci i owi nie wytrzymali cudu nad Łazarzem.
Pytasz jakie otwierają się perspektywy?
Nie usuniesz gruzów myśli, nawet budując pomniki
na każdym z grobów.
Aż wzrosną nowi ludzie.
O których tyle tylko wiadomo,
że wezmą ciężkie dziedzictwo.

K O L Ę D A

w bieli urodzony
ciemnością cię karmię
nie przyniosą ci królowie
srebra ani złota

gwiazdę nad twym domem
zasłonią anioły
ciemne jak heban

gdy będziemy uciekali
bez światła, bez dróg,
kanałami

zostaniemy na miejscu
Egipt mobilizuje wojska
w Izraelu dynamit

nie ma gdzie unieść główki
kraje podminowane
błyszczą złowrogo na celu

matko, nałóż żałobę
odpraw Jana Chrzciciela
wody Jordanu skażone

nie zamienimy w wino
wody na weselu
zapalają pochodnie

w trzydziestym trzecim roku
krzyże staną na stoku
bez gwoździ

Zstąpił do piekieł
Trzeciego dnia nie zmartwychwstał
Nie będzie sądził żywych ni umarłych

*
* * *

I

Gwałtownikami kogo nazywamy dziś?
kiedyś
chodzili z krzyżem, a krzyż był gwałtowny,
w drzewo wsiąkała krew, krzepła cierpliwie
obok śmiertelnej maski.

Tak właśnie widzę, takich właśnie widzeń
noc przewidzenia w wybuchach rozświeleń
burzliwie przewaliła się,
gnę bunt na kolano, gwałt zadaje sile,
siłą wymuszam słabość, okiełzany sztormem
nie potrafię inaczej.

Gdy całej rewolucji rozmach w sobie ścieśnił
(i pisał manifesty), tam, na końcu drogi,
rzecz była jasna, gaj oliwny, wzgórze.

Popatrz, człowieku: miałem ciebie w dłoni,
i cóż ja mogłem? zabić, wygnąć z domu,
sieci potargać ryb srebrnym nadmiarem,
zawrócić z drogi Łazarza, gdy nie szedł,
a tylko cicho leżał, może wesół,
widziałem drganie powiek, kiedy nań wołano:
wstań, człowiecze, kazałem ślepcom spojrzeć na mnie,
i jezioro gwałciłem naturalną stopą —

więc mogę zabić, wygnać z domu, skazać na więzienie:
tyle mogę. I na cóż całe przewidzenie?

II

Gwałtownikami
kogo nazywamy dziś?

T R E N

I

Palce trzymają płomyk
i nim się cały zapali,
chwilę się waha, samotny,
wtem z myśli płomyk ocalił
i zażęł się, tam, na placu,
i jak pochodnia się pali.

II

Chcesz wiedzieć, jak człowiek się pali?
Wiersz ci tego nie powie.
Włóż swe dłonie w płomienie,
utrzymaj przez jedno mgnienie
nie zapalonych powiek.

Włóż dłonie w ogień,
jeśliś człowiek.

LA CONDITION

Miał trzy lata i bęben,
Wracał w stany zaprzeszłe,
Pałeczkami na skórze
Wykłuwał tatuaże.
Zdobył czapkę-niewidkę,
Strój błazeński od wstydu,
Umiał widzieć na oślep,
Umiał mówić, jak niemy.

Kiedy nachodzi na nas niemota,
Rodzą się stany pół-normalne,
Tlą się ryby nadwodne,
Wyłazą oczy z smug dymu.
Akwarium świeci jak balon,
Świat się toczy kuliście,
Ale nas niewidocznych
Kryje dym mokrych liści.

W towarzystwie jak potwór
Czai się jakaś postać,
Widać kaptur i uszy,
I ruch warg, i nic więcej.
Coś potrafi nas zmrozić
Wpośród śmiechu nagłego,
Żółta skóra bez włosów
Obciągnięta na ruszcie.

Umieć widzieć abstrakcje
Boli jak aberacja:
Przemarsz włosów przez ciało
Bunty wznieca w zaświecie;
Tłuste ciało filuje
Zanim buchnie płomieniem,
Rudych wąsów pożary
Giną w czeluściach twarzy.

O straszliwa opresjo,
Bywać przelotem z burzy
W suchej wirtuozerii
Krajobrazu z ogłoszeń.
O gnębiąca obsesjo,
Wracać z technikoloru
W mroczne rozgałęzienie
Siedliska żmij — korzeni.

Kto ma czapkę-niewidkę
Ten może zamknąć oczy,
Zaszyć się w kąt, milczeć,
Jechać na osłe przez palmy.

ZDOBYCIE BERDYCZOWA

pamięci Jerzego Stempowskiego

Wynieśli na pikach jarzący się miesiąc
I jarem pomknęli nad rzeką ku baszcie,
W tajnym komuniku pośpieni na koniach,
Kamienieją rycerze Berdyczowa na warcie.

Oni, co wyrastając, zdobywali miasto
Uśpione ich snami, z porannym kogutem,
Ulicę żydowską, karczmą i białymi duchami
Schodzącymi łagodnie ku rzece
Po stopniach oszlifowanych kości.

Zdobyczne mieli w ręku,
Lustro ziemi, wody i nieba
Pod korcem głuchej prowincji,
Nawiedzała ich gołębnica języka w murach ciasnych
Przez wąsko sklepioną bramę raj.

Zdobywali jeszcze idąc z niego,
Miesiąc wynosząc na patykach
Za miesiącem; układała im się mozaika
Z pracą czasu naniesionych kamyków,
Nie budowali, a mieli dom,
Nie tkali, a jak lilie polne
Byli, ptaki niebieskie.

Nawet w burzę, od której rozpierzchli,
Podbili berdyczowskim obcasem
Wyślizganą stopę Europy —
Nie ruszając stopy skąd ruszyli,
Wrośli
W igłę w stogu siana,
W oś z oszlifowanych kości.

On szykuje wojska, zatacza działa,
Szturmy przypuszcza, biczuje kopytami ulice;
A nad rzeką rozłożony wrzącym obozem
Gnębi się, czy nie minął go Rubikon.

Z wykopalisk wznosi struktury miast
Gdzie ludzie posnęli pod lawą.
Zamieć kogutów po nocach budzi go z krzykiem.
Bezwstydney, szydercze płamy nosi na czole
Szpiegując za tajnym komunikiem.

Oto oś. Oto kość z ich kości. Tobie
Budować jak artyście. Z powietrza czasów,
Z trzciny własnych palców, łamanych za murami
Szaniec przeciw miastu.

OJCOWE LASY

Trzydzieści lat
przebiegło w skok.
Teraz powoli wraca.

Pamiętam cię z różnych lasów.
W ostatnim byłeś koniuszym. Nie mogłem
z tobą pilnować koni w lesie,
w którym słuch ginął.
Wracałeś z liśćmi i grzybami.
Opowiadałeś jak łoś
wyszedł z ciemnej rzeki, niosąc wysoko rogi,
po których kapały gwiazdy.

Gdybyś dosiadł konia
i cwałował nocami, oparłbyś się może
aż na granicy Finlandii. Jednak mówiono,
że te lasy się nie kończą. Rzeki
raz do roku pękały, mogłeś zawierzyć ich drobnej fali.
Lecz ty wiesz lepiej, byli tacy
co nie wracali.

Byłeś zawsze wysoki, do końca
widziałeś daleko w lesie.
Może stąd wciąż cię widzę, jak majaczysz
suchą kościaną twarzą na tarczy zegara
pod nabrzmiałym księżycem. Pamiętam tę jazdę

przez las utajonych niedźwiedzi, na wznak
pod księżycem, srebrzystą sanę.

Kiedy przyszli w wigilię, cóż ja mogłem przeczuć?
Wypatrywanie jedno jak wszystkim zostało
na skraju wielkich lasów — czy wraca
syn, ojciec, gdzie pasterze, gdzie gwiazda, gdzie król...

MAŁA PODRÓŻ NA WSCHÓD

J a d z e

I

Morwy zielone pola złote zboża
i zagajniki
tam sikory tam i słowiki

Abstrakcje pińskie, czarnoziem Wołynia
na Horyń złotych pestek pękająca dynia
urwisty brzeg jak ruina

I płowa Ukrainka rosnąca wśród cieląt
której słowa śpiewane jak młode gołębie
gruchały po gryce latały w porębie

Był koń z rozwianą grzywą z kopytem u grobu
okuty na grudniowe grudy śnięte śniegi

Grzał luty
okutany w kozuchy
a ryby w przerębli
nocą milczkiem łuszczyły przepływy gwiazd zimnych
wśród których księżyc płetwą migotał jak szczupak

Sumy drzewom ciążyły w bór ciemny wniesione
przez lisy latające na puszystych kitach
opadały ze śniegiem igły w noc marcową

w szyszkach pagody królestw
imperia pogody

II

Wagony dla bydła racjonowane kostki cukru
woda wrząca na stacjach mrozy ze srebrnego lukru
w zaspach czasu łosie z jedlin w rzekę wchodzące jak rogate duchy
huk pękających lodów niedźwiedzie w malinach

śniegu snu kraina
gdzie tyłu
mróz lukrem obłóczył

III

Po zapyłonych drogach do Samarkandy jadą wolno arby
o osiach rozspiewanych pod niebem jaskrów morskich
na płacykach osiołki w długich cieniach stoją
strzygą uszami błękit wnet pójdą przez palmy
w uliczce piec otwarty na gorące ściany
ponad rubiny żaru złociste lepioszki
rzuca półnagi Chrystus gdy nad minarety
wzdyma się namiot wschodu

Od Uralu po Pamir
kołyska jak wszechświat
rozhuśnany ocean gwiazdzistych bodiaków

IV

Po bogatych ogrodach Meszchedu Gulistanu
płaska pustynia
po wyczerpaniu gór
wbity w oceany
półwysep
kieł słońiowy
trzonowy ząb
języków

Tam pawiookie woły poskramiacze węży
w słodkich trzcinach cukrowych pierwsze groźne wiersze

po niebie idzie Skorpion a Orion zachodzi
na brzegach gwiazdy muszle i okwiaty
na niebie diademy kolie graniaste kamienie
księżycy wybuchają w skarbcach jak petardy
i nigdzie gwiazdy nie są aż tak dotykalne

Pół ojczyzny
zostało w szmaragdowej zatoce Bombaju
którą gdy podnoszono kotwicę napadło
słońce jak zwiastowanie wszechmocnego Brahmy

V

Napór gór i wód.

TRADYCJE MIŁOŚCI

O pocałunek lewej piersi muszę się prawować,
jakby to było jabłko w przetrwałym ogrodzie.
A wróciliśmy do miejsc naszej miłości, starych ulic,
gdzie z liści spadał deszcz brunatny, w bezksiężycowe miasto.
Stają mi w oczach sceny tradycji pasterskiej:
Dafnis i Chloe koziołkujący pod drzewem;
Adam i Amaryllis, a może imiona są inne,
Werter przeszyty piorunem, kornwalijskie historie.
Towarzyszy nam wszędzie echo, w tych starych murach,
i z echem naszych kroków ta odleglejsza pamięć
tworzy harmonię. Dlatego ten targ?
Jakże jest słodkie to, co zakazane.
A to co zakazane po raz drugi, słodsze.

EMBLEMAT

Jankowi Darowskiemu

Stary już był i pług szedł wierzchem pola
kiedy wychodził rano za koniem
i nie policzone zaorywał ziarna.
Wyrośnie, cieszył się, ale płytko
siedzieć będzie,
syna trzeba z miasta odwołać,
nie może ziemia leżeć ugorem.
Późną jesienią
kozikiem pług wyrył na deszczułce
słońce szczere wyobraził
i podpisawszy pełnym imieniem
zdrzemnął się
ku rozpaczy suki, drobiu
i niewydojonych krów,
osiągnąwszy swój własny
paleolit.

POŻEGNANIE

I tak nas naszły jesienne pogody,
i tak odleciał ptak, z nim liść i słońce.
Posłuchaj mowo, co ci mówi jesień,
pod skrzydłem szarym skulona, posłuchaj:

Tych poszczególnych istnień żal mnie bierze,
i tylko poszczególnych istnień żal mnie bierze.
Liczyłem dziś na palcach, bo to czas żegnania;
zaplątały się palce, kostki w nich chrzęściły.

Na wankuwerskiej wyspie zapijał się Malkolm.
Teobald na połowy wyruszał nad ranem.
Ciemna kobieta w wody spoglądała zimne
i zarzucała sieci na powrót Odysa.

Tak biegnie ścieg legendy. To ci mówi jesień,
kiedy nas naszły jesienne pogody.
Odeleciał ptak, z nim liść i słońce.
Żegnajcie, przyjaciele. Żegnajcie i mnie.

BIEG NA GRANICĘ

wywołując go
przebiegła czereda psów
a za nimi strzelcy ze starożytnymi muszkietami
suchy proch na panewkach
trzask wystrzałów

nagle
przystanęli nad jeziorem
i w tafłę snów zapatrzeni
widzieli góry przed oczami
słońce wytaczające się po mgłach doliny
krzyżyki ptaków

rozległa się dolina
echem wyznaczone granice wyrosły

czas zaprzeszły wyszedł ogromnym lasem
kule ognia rozjarzał w pyskach latających lisów
wynosił starożytne liście na rogach jeleni,
gwiazdą do złotych koron spływał, wilgotnym diamentem,
w tych galeriach obrazów, w mrocznych korytarzach
zatrząskiwanych blaskiem monstrancji
gdzie przebiegał tropiciel, krzyki, potem strzały.

śledzono bowiem rezonanse,
pióra ptaków skrzybiały,
wiatr przewracał kurniki, roznosił szopy,

gawieź w liściach zatracił,
odkrywał renesanse ozimin, ognisk upały,
mikowce do białości rozżarzał.

z każdym by się sprzymierzył,
bywał w rewolucjach, miał strategię globalną,
i zatracone znaki w dzieciństwie rozjaśniał,
w kuli latarni morskiej, na archipelagach,
gdy tropiciel zadudnił krokami po śladach
i na łodziach rybackich wyciągano sieci,
on cyklopie swe oko zagasił i w mroku
wyczekiwał na gwiazdę.

nagle mieli widoki górskie przed oczami,
słońce wytaczające się po mgłach doliny,
chłopca w krzyżykach ptaków, niosącego kulę
w kuli, niby w akwarium, na szklistych ekranach
biegła czereda psów, a za nimi strzelcy,
suchy proch widok ściemniał
i z trzasku wystrzałów
wybiegł chłopak
na dłoni miał sen rozwinięty

(i uderzał o szklane granice jak ryba
złociście tęcząca pod powierzchnią rzeki).

WIERSZ CHCIAŁ BYĆ

1

To biblioteka mego pana,
lecz studiuje on w polach.
Srebrzysta harfa jego z rana
wiatrom oddana i z wieczora.

Uspokojone liście bada
mój pan na perszeronach,
kurzawa blasku za nim gada,
jaszczura albo mrówkojada,
w łańcuchu z monad.

2

Wyszły trzy wilki za mym panem,
skryty śledziłem nocą,
wróciły w czterokroć nad ranem
sierścią migocząc.

Pani noc całą w oknie stała
od księżycowych drząc ballad,
paznokciem szyby rysowała
ostrym jak diament.

Dzień cały w zamku trwały szepty:
mnie niepokoję bawiły,

gościem tu byłem, lecz widocznie
byłem, bo byłem niebyły.

Na pojezierzach ziarnistych luster
oddech zamglony kona.
Wybieżał duch aktem strzelistym
na cichych perszeronach.

3

Wiatrem wstrzymane obłoki.
W góry objęte zatoki.
Koła oszronione.
W kołach
ognie
przycmione.

4

Duch w akustyce
porusza Proteusza
dźwiga brody
omszałe:
mówiłem panu: dusza
w szpary ci wlezie,
w świerszcze
muzyczne.
W żyły liści, w wiersze.

5

Ilekróć samotrzeć po wyspie Samos
błąkałem się, Lesbio, w Melos samotny,
trzask suchych chrustów płoszył jelenie
wyczekujące na wzgórzach,
śnieg oblatywał ze smolnych konarów,
lawiny z hukiem leciały,
byłeś w strumieniu, na wód granicy,
lecącej w przepaść ze skały.

Sam ton ponosił rumaka rasy przedniej:
widzieliście go w nocy i we dnie.

Oto już zatoczony na kołach
 dionizyjski ducha pech
 puszysty. Jak pęknięcie, jak rysa, gwałtowny szkic
 szpicem bucika w piasku.
 Rozzagwiony jak metropolis w gwizdzącą noc od blasku.
 Oto, patrz, wydłużającej się linii zmierzch pośpiech niebaczny
 na zakręcie.
 Biegacz, któremu wybiegł naprzeciw w nowej twarzy szybki
 Potyczka ich dwóch niech przejdzie do twojej historii i tkwi [zapaśnik
 igrzyskiem w annałach.
 Oto gloria, która się sama w sobie, ironicznie, rozpoznała.

7

To biblioteka mego pana,
 lecz studiuje on w polach.
 Pola otwarte ma z rana,
 wrota na nocę w wieczorach.

Z wieczorem można przejść tak łatwo
 w niepostrzeżoną ciemność,
 której obrywa ucho kolczyk
 ciężki i srebrny.

Wyjdź, mówią złote perszerony
 wbite nozdrzami w wiatr:
 od gwiazd dmie upał lata.
 Wiersz chciał być, jest, duch
 gdzie chce lata.

AGE DE LA PIERRE (II)

*wyświetlonym cieniem Adama
poświęcam*

My tu łupki zbieramy
krzeszemy krzesiwo, w skóry się
odziewamy
mój mąż ma piękne igło

widoczek klasyczny się ściele

mamy działaczy kulturalnych
i w ogóle żyjemy
za pan brat z przyrodą
zwierzęta nas mają za swoich
a to ptaszyny nam śpiewają
a to motylki koło nas latają
mój mąż przechowuje w żelaznym pudełku
muszkę z brylantem

z panem bogiem rozmawiamy
pod gwiazdą gołą
i w ogóle jest nam jak za piecem
słoneczko świeci
popiołów tylko dużo
jak kiedyś w śróde

dzieci nam się rodzą śpiewające
jak ryby w tutejszych rzekach

i myślimy że to jest ziemia
albo inna planeta
może księżyc

mój najmłodszy
wybiera się z ekspedycją
na Waszyngton
podobno jak mówią najstarsi
100.000 z-mikrofilmowanych książek
ocalało w schowku
Mona Lisa i Marilyn Monroe
i jakieś kości
słodko bieleją
jeszcze z czasów
gdy negrzy byli podobni do małp
a sjonści zamordowali Chrystusa

czasem śnią się nam miasta
Troja Ateny Jeruzalem Londyn
lecz wszystko to odrzucone w czasie
jak przed tym co go sjonści

widoczek klasyczny się ściele

ano sarneczki się łąsą
ano krokodyle zbratane
z mułów nam coraz wynoszą
dawne królestwa

popiołek sypki się sypie
i jeszcze gdzieniegdzie dymi

P O G R Z E B

Więc trup...

Więc ja.

Chodziła Wenecja
z Florencją pod rękę
i tak ci galwanizowały tego trupa
że wiatr słoneczny hulał mu po twarzy
i aż do stóp dobiegał jak języki ognia.

Ach, tam był płacz
jak zimny mokry mur kostnicy
i wieniec zasuszonych jaszczurów
grupką, grupką i za ręce się trzymając,
pod te jakieś osiki drżące
te pieski z podwiniętą kitą,
ta cała zbrojownia, husaria, orszak mdlejący
w siwiutkim szyszaku,
las makówek, świec do pozłoty.

No i pod te brzoźki olchowe
osikowe
coś nieśli
a widać, że ciężkiego.

Bokiem, ustroniem, urwistą ścieżką,
jak ta romantyczność, duch poezji naszej,

dreptała Alicja, pomykała milicja,
się nie spotykając.

Wtem te tłumy
na wytartych kolanach, porwały się
jak gibka łoża, i rachunek buciorów,
saldo kamieni młyńskich
deficytowały, a oblicze madonny
ciemniało, półmrok był, gwiazdy
się dopalały na burzliwych cmentarzach.

A mnie (więc ja) cały ten żal (ten żal, ten trup)
śmiechem zanosił, tarmosił,
małom nie pękł.

Chodziła Alicja, chodziła milicja,
i tak ci galwanizowały tego trupa,
że iskrzył świerkiem jak fajerwerk.

Żałobnicy spuścili parasole na kwinty
i stali tak z otwartymi głowami
pod deszczem jak groch gwiazd.

Grochem muru nie przebijesz,
intonował ksiądz nad trumną.

TRANZYTEM

Znalazłszy się w środku tranzytu,
wyszedłem z lasu, porzucając trakt,
lamparta, witkę laurową.

Oto smakowałem jasność
i światłem bawiły się moje oczy
rozszerzone na chwilę.

Płaszczyzna była z nadhoryzontem,
uprzątnięta,
lśniąca od metali.

Plastyczne
fruwają okapy,
kto chciał, chodził suchy,

albo się chłodził
w cieniu
kolorowanych chmur.

Nagość nie była przysłonięta
i włos pubiczny
czesany był w koafiury;

zanotowałem brody,
loki,
oraz dziwne warkocze.

Nie była tu znana jabłoń,
ani wąż,
ani ogniste wygnanie.

Archetypiczną świadomość
mieliśmy tylko my, w lasach
siedzący, uderzający w tam-tamy.

Powodowany potrzebą,
zwróciłem kroki w kierunku budki
wyglądającej jak świątynia buddyjska.

Wchodząc, usłyszałem szept:
Czy naprawdę chcesz zasnąć
w *surregio futur*?

Słowa te ostrzegły mnie,
choć już zapach
owionął mnie eterowy,

z lekką domieszką
heliotropu.

Odmówiwszy lesdejskiej wody,
ruszyłem ku dalszym lasom,
pogrążając się z wolna
w półmrok czarnych reakcji.

PRZYPOWIEŚĆ

Syn Noego
wszedł do namiotu
i ujrzał ojca
w nagim upadku

zawołał braci
aby oglądali
nagość i upadek
pianę na ustach
rażonych bełkotem

bracia weszli
odwróciwszy twarze
zakryli nagość
burnusami z owczej wełny

lecz ten co przywołał
ich na pośmiewisko
ogłosił ojca
sprawcą potopu
podpalił arkę
i zapuścił włosy

włosy wyrosły
a arka spłonęła

NOWA WERSJA

dziecko woła drzewo leci
rzeczywiście wielka jodła
opadała w dół jak na skrzydłach
na dym z komina
wziętem skręt i jestem na brzegu
krajiny urwistej jak wizja Kassandry
tu i ówdzie dmuchają chmurki pyzate dziewczęta
ze słomek umaczanych w sproszkowanym mydle
tęczujące obłoki przelatują obok
jak balonowa zaporą
i graf Zeppelin na łące osiada
a tam Regio
królestwo łapczywe
gwizd ulicznicy
jak odjazd pociągu
gdzie jesteśmy wołają dzieci
złaząc z pniaka lecącej sosny
ba dzieciom trzeba mówić prawdę
a co najwyżej odpowiadać wymijająco
jesteśmy na łączce a oto kwiat mleczu
nie trzeba go ssać tylko dmuchnąć
ten desant pajaków to jest babie lato
i tu właśnie jesteśmy i tutaj się bawmy
kto przystawi lusterko do oblicza świata
ten będzie ukarany wyziewami siarki
kąpiele są wzbronione zresztą jeszcze zimno
w rzeczywistości mroźno deszcz siecze wiatr wieje

słońce gaśnie powoli księżyc się zasnuwa
drzewa stają się nagie gwiazdy nikną w pył
zapalimy w kominku kto opowie bajkę
raz zbladło mleko na widok księżyca
i wszystkie róże skłuty się w ogrodzie
jak huf rycerzy i marsowych panien
i makolągwa ptak dziwnie nazwany
szypułkę maku przyniosła w swym dziobie
ale zwierzęta, duchy, ludzie, drzewa
i wszystkie znaki na ziemi i niebie
spaly bezsennie o samotny ptaku
co teraz zrobisz w tak pustych przestworzach?

QUIS HIS LOCUS,
QUAE REGIO...

Jednorożca oglądam
więzionego w ogrodzie
Złożony łańcuch.
Chwost ufryzowany.

Palisada kolista
tonie w ornamencie
kwiecistym i zielonym,
z haftem monogramu.

Tu już upolowany
patrzy nad barierą
w usztuczniłą idyllę
rajskiego *milieu*.

Mleczno-biały dworzanin?
Figlarny pięknoduch?
Groteska niepokoju
świetnie uchwycona.

B A L L A D A

Od stóp do głów
od sznurówek do włosów uplecionych w warkocz
korona: korzeń cierń i kłós
bogowie: Bakchus i Apollo
muzy: varia
varia: sznur

Zapis: sznureczki
znajdziesz w lewej szufladzie
na dnie pod kluczem
który znajdziesz
w prawej skrytce
kredensu pod trunkami
(trunków nie ruszać
nawet po śmierci)

Taki był nie inny
pamiętam jak okraczał krzesło
mówiąc przez owal w poręczy:
rozmontowałem żaglowiec
płótna oddałem malarzowi
kotwicę na złom (Armia Zbawienia)
kadłub na tawernę
sobie zostawiłem olinowanie
łańcuch od kotwicy kilka zwojów sznurów
różnej grubości
zapraszał serdecznie do ogrodu

na wieszanie bielizny dlatego przyszedł
panie posterunkowy tak to moje koszule nocne

Samotność
jak bazylika!
wnętrze ogromne organiaste
kolumny nacierają z mroku
echo się szeptu rozprzestrzenia
aż po sąd ostateczny na kopule
ochrowym błyskiem gaśnie świeca
i twarz jak z ospy w stearynie

Nad mydlinami kiedy stałam
nagle jęknęłam jak w kryształach
w bańce mydlanej przywidziałam:
Ofelia wisi a kochanek
przed sądem staje ostatecznym
w katedrze zimnej jak lodowiec
mydlony pianą wściekłych wód.

Ostatnie słowo nie jest moje
Xiążę, przesłanie traci grunt
z pianistych mydlin wściekłych wód
archipelagów miraż pryska złoty.

C A N T O

Jak więc wyłuszczyć
co się zmełło
w Mołdawii, albo kukuruza
jak pocisk międzyplanetarny —
znasz mamaługi, małamazje,
młyn zamieszkałeś — twórcę zim
masz za posiadłość,
ja ci powiem
jak uchybieniem czoła śmidze,
widziałem w Azji
muchorydze,
na suchym udźcu antylopy
jechałem z miesiąc, znam suchary
jak mysz złowiona w żar Sahary,
znam sód korzenny, sacharynę,
piołun zrywałem i kalinę,
i z zsiadłym mlekiem jadłem uruk,
umiałem sutki ssać kobyle,
niosłem raz harbuz, jego ciężar
był globem, więc musiałem rzucić
mięsistą kulę, by dopełznąć,
czy wiesz jakie są chlorofile
z rosistym rankiem, kiedy księżyc
daje się przyjąć jak komunię,
tak się wypełnia, to co widzę
surrealista jakiś filmu
mógłby zmontować ziejąc okiem

w podświadomości swe głębokie
gdyby mu wystarczyło snu,
ale gdy pasę moje gnu
uśmiecha mi się Dali z dali
jak sucha figa makagiczna,
nad ranem woda krystaliczna
unosí ciężką kroplę-kulę
jak mit, że słońce jest z oparów,
a duch unosił nad wodami
zarysy ciemnych swych zamiarów
i małe bomby pod skrzydłami
jak mrówcze jaja,
a gdy Gilgamesz pisał prorok,
lśnił piasek suchy po potopie,
tak i mnie bawi, jak stwierdzono,
rozmowa, choć po katastrofie,
i cały ból dzikiej przyszłości
odnoszę w przeszłość, współczesności
mając przykłady, że przemija,
i dobrze że przemija, ja
jeszcze jestem, i co zjadłem,
i w jakiej byłem wodzie jasnej,
i ocalenie, złoty włos,
meszchedzkie złote minarety —
takich owoców tak jak tam
nie ma w ogrodach Andaluzji,
ani na berłach Akwitanii,
rzuciłem granat, chłopcy biegli
w rozprysku szkarłowatych kul,
i tam widziałem, gdzieś na zboczu,
wąchając rozsrebrzony mocz
zjawisko demiurgiczne — noc,
dziewczyno wzórza kolczastego,
tam cię poznałem, ale dotyk
nim z oczu przeszedł w ciche dłonie,
nim wyjął z mgławic orbis ciała,
ciała gwieздnego, kształcił siebie
w tęsknocie, w mrocznym utajeniu,
w tabunie, skradał się w taborze
i szedł podjazdem w dziki gwałt,
aż rozjaśniło się w malarstwie,
że sztuka nie zna gwałtu, lecz skupienie,
i łechotliwe podniebienie
jest wrogiem pasji, ty zrozumiesz

co wyłuszczyłem: ziarno
kołysze w nocy gęsty kłos,
i jakie słońce ma brzoskwinia,
lub avocado — miąższ.
Bukiet owoców gdy postawisz
martwą naturą w prostej ramie,
to, znając głody, i pragnienia,
możesz powiedzieć wreszcie: syty
odchodzę z duszą w heraklity,
z których strumyczek w skale wiercąc
jak wszechświat — nie wie o tym nic,
a my, co wiemy, mit i nic
przenicowawszy, przenikniemy
(kto? — nic, co? — nikt.)
tak wyłuszczając, co się zmełło
w Mołdawii, albo w Moro-Goro,
bo miejsce po nas tu zostanie
jak odcisnięty sen nasz w sianie
i cały żar w formułę chemii
— przeinaczony świat alchemii —
wypisze piasek, zwieje wiatr,
uworzy w listek, albo w kwiat.
Więc zaburz zmysły, dzwony zbij,
przez kamieniołom rzuć mozaikę,
sztuką jest tylko bunt i gwałt,
nad którym włada twoje
berło.
wynaturzony tworząc kształt,
stworzyłeś niebyt, boski żart.

POINT-NO-POINT

Jaskółcze jezioro
spokojne
jak martwe oko,
czyste, bez ły
z dziwnym drzewem przygiętym
od przelotnego wiatru,

oprawia kamień
w centrum
jeszcze spokojniejszy,

odbija niebo
po dżdżu
jeszcze czystsze.

TUKTOYAKTUK

kucnąłem pod ścianą
przez wachlarze łopuchów
oglądałem zaścianek
pajęczyna laźła po pająku
łaka rechotała po bydle
z plam na słońcu blask bił
— to nietoperze
przeleciały przez próchno
dzikiej dąbrowy
to one srebrzą się tak
pyłem próchnicy —
zapisalem na ścianie
dzień miejsca miejsce dnia
i depcząc łopuchy ruszyłem
za siny ocean
przelecieliśmy nad zimną wyspą
jak zmrożona piana
poprzez jeziorne oka sieci
rozwieszanej mgliście
od Hudsonu po Winnipeg
potem morze kłosów i traw
i za górami
osiedliśmy
na przeciw
wysp fosforyzujących
zapisuję dzień i miejsce
dzień miejsca miejsce dnia

ważę w dłoniach dwa
anachronizmy
smaga mnie
pajęczyna drutów
łazi po mnie
natrętna łąza

Z GÓR SKALISTYCH

I

Góra ruszyła
masyw przebity tunelem
jak ciemną myślą
pokruszony
rumowisko skał
zбочa nagie po lawinie
za górą katedralną
przedział wód
rozplatające się z potoków rzeki
u przedziału wód
piję gdzie czas
ma grzbiet kamienny
z kubka na łańcuchu
z gardzieli psa
słońce nade mną
łuszczy jezioro łódź
kwili ptak z wodospadu

II

w stronę gór
powietrze czyste
zobaczyć by można własną śmierć

miedzioryt panoramy
przesmyk zaciska

kto spada
kto poraniony czołga się
jak grzechotnik
kto patrzy kamiennie
kto z hukiem przepływa

obłok cicho przełącz zamyka
opar bury wypełnia dzikie przestrzenie
ciemna teraz wspinaczka
głuchy upadek

JASZCZURKA

W białej pajęczynie
rozkręcam słońce
wypuszczam
jak z procy
kulistą chęć
pomarańczy

łapczywie
chwytam mnie ostęp
wykryty ogrodu
jego soczysty miąższ
parkanowy zaułek
perski raj

pryskają
szkarłatne pestki granatu
wiruje nad śmietnikiem
rojowisko błędnych much

przywarty do muru
pęknięty skazą szpary
wysuwam język
jaszczurczy

N O C

I znów powiedziałem: nie. Po trzykroć się zaparłem.
A noc była cicha, łagodna,
tkwiły w niej klucze gwiazd, rdzawiejące, jak mitologia,
jarzył się pocisk astralny.

Była to zwykła noc, cieplarniana noc myśli,
podniecająca zieleń egzotyczną,
którą ludzie hodują z nagiej nędzy zaświata.

Noc w miarę jasna, bardzo oczywista,
zagęstwiona pustkami, prawie — dotykalna.

ANTY-PRIMAVERA

Cała w pąkach, rozmiękła jak trup,
jesteś wiosno obrazem rozkładu.
O tobie śpiewa poeta i ptak,
a ja cię witam jako zimny śmierć.
Z rozkutego wynoszę sadu
zetlałe sople, stalaktytu cierni,
topniejącą koronę białogradu.

Ten spokój, który leżał
na równinach i w sadzie,
stwardniała rzeka, uciszony las,
niebo jak batysfery ochronna powłoka,
grafika czarno-białych akcentów i blask
suchy, iskrowy, chrzęszczący jak pancerz.

Twe zapowiedzi, wiosno, są fałszywą sztuką.
Jesteś jak poetycki chwyt starej natury.
Zimny krajobraz więcej ma prawdy, niż pąki,
i rozbejtane niebo, z krótką, gromką burzą.

W zimie czerpałem wodę z wykutej przerębli,
paliłem płomień jasno, wiedziałem, co wiatr.
Jednoznaczne mijały się na śniegu ślady.
Nim przedzwoniły sanki, już zanikał ślad.

NIEDOSYT

Mój kumpel kaleczył się na lekcjach
sapiąc nacinał sobie uda kozikiem
inni liczyli gwiazdy
jak odległe monety
porzucając zburzone
rzeczywistości słowne
Bury hodował pantarki
pawie koguty i szczurniki

ja się czasem zmieniałem w jaszczurkę
chciałem zapaść w kamień
kochałem drzewo jak kobietę
biorę jakiś płacz na ręce
pólistniejący płód
narcyza i jeziora

dziewięć panien
przycina ogród
co która dotknie liścia
ptak jak obłok wlatuje
zagęszczająca się mgła
pęta motyle i ważki
wiatr zasycha w bursztynie
jak profetyczny sen bez wyjścia

na miejscu gdzie się tliły
metafizyczne sowy

szarawy kopczyk pierza
z wysterczającym piórkim

przechodzą mnie procesje mrówek
kot zwinięty w kłębek
zasypia na podbrzuszu

budzę się
pełen zmarszczek
z naglącej pamięci
spisuję szmer przypowiestny
figowego drzewa

wtórny niedosyt
słownej rzeczywistości

ARCHANIOŁ ARCHEOLOGII

kopałem
za indiańskim zbożem
w sypkiej ziemi z odwalonym
postumentem
zarytym skrzydłem
w kopczyk

echo słońca w bursztynie
światło jak miód ustały
cień pszczelnika
widmo barci

wyroiły się z kopca
i diamentowymi skrami
dzikie pszczoły
tryskały

odsłaniał się
skrzydłem
spękany udem

muskularną dłonią
miecz wbijał
w żyłę skały
sam skamieniały

kopałem za indiańskim zbożem
w sypkiej ziemi
z suchością spichrza w ustach

głębiej głębiej
po ziarenko
poza wygnanie
w tańcu
dzikich pszczół

aż na pokąsanej dłoni
złożyłem
jak oko ptaka
ziarnko złota
jęczmienne

zdolne kiełkować

CYRKIEL

Dwa kręgi zakreśla ciało
oglądane jak w prosektorium
paznokciami wczepione w ziemię
włosami wrasta w głąb nieba

rozpościerając dłonie na wirujących stolikach
nie wiem już gdzie jeszcze jestem
wywołuję ducha jak z puszczy
gdzie wilk wyjący syci swym głodem przestrzeń

WIELE STÓP W GŁĄB

1

Absolutnie szary kamień
położyłem wśród wielu
rubinów brylantów i pereł

ten wyzywający gest
uczyniłem dlatego
że od dziewięciu lat
nie miałem ani jednego snu

ale orgia klejnotów
trwała niewzruszona

2

Gdy tylko zwiąło chmurę pyłu
i dymu
wskoczyłem w lej po wybuchu
pode mną
według prawd utwierdzonych
było źródło
wielka cicha woda
do której nocą schodzą stopy
jak bestie do wodopoju

siedziałem na dnie jamy
która nie napełniała się wodą

ale zdawało mi się
że słyszę szelest tysięcy stóp
i cichutkie chłęptanie

wszystko to musiałem sobie wyobrazić
sypiając już dziewięć lat
bez snu
jak chuda egipska krowa

3

Nie winię moich stóp
wyglądają naturalnie
i niczym
nie odznaczają się specjalnym
zresztą trudno iść ze stopami
do psychoanalityka

W SZELEŚCIE STRACONYCH LIŚCI

W szeleście straconych liści
dwa błękitne ptaki
rozkuwają w igliwiu
leszczynowy orzech

nie opowiemy gór
ani dolin
bo opowieść nasza skłócona
ten co widział sępa
obnaża się i biczuje
ten co konia ujeżdżał
ostrogą królestwo ryje
nie urodziliśmy się pod ciemną gwiazdą
gwiazda była lutowa
w jej rdzeniu robaczywe
gnieździło się światło
światłikowe fosfory
osuwają się z świstem
z szeleszczących aureol
w iskrach karakonów
wiatr wytrząsa owadzie żuźle
z zdziczałych słoneczników
i zażęga róże
jak złowrogie lampiony
oświetlające blaskiem urywanych grzmotów
nasz rozdwojony majestat
nasz skłócony upadek

gdzie dwa ptaki błękitne
rozkuwały orzech
a z pobliskiej jabłoni
jak szydercze echo
spadło z łoskotem jabłko

MARTWA NATURA

te gałęzie na stole
zakwitające wiosną
niesamowite
w swej pokrętności

jak kute
w ogniu
żelazo

osypane
kwieciami
do białości

TRZY RÓŻE

Oto jest róża, której krwawe płatki
leżą na ziemi
wiatr był tej nocy i gruba ulewa
zbudzony trwałem w oknie przez długie godziny
i kiedy ciemność, wiatrem rwana pajęczyna,
rozżarzyła szkielety, zasnąłem na chwilę.

Oto jest róża, której pąk rozbłyska
w mrocznej zieleni
wiatr był tej nocy i sucho zświstywał
z musujących obszarów pikujące ptaki
i kiedy nagle z brzękiem pękła szyba
zdawało mi się zasnąłem na chwilę.

Oto jest róża, która mnie pokłuła
gdym siwą nocą wbiegł w ogrody wiatru
lecz teraz kiedy świt odbiera znaki
unicestwiając iluzję teatru
i róż z błękitem miesza nad różami
wydaje mi się, że nigdy nie zasnę
i zawsze będę rwał porywy wiatru.

POD WIECZÓR

Wili i Andrzejowi

Miałem moment jasności
pod wieczór
kontury wszystkich rzeczy
super flumina Babylonis
wpiły się we mnie ostro
ale bezboleśnie
niebo napięte
przebijało się
gwiazdami
które nie były blaskiem
ani dusz ani materii
lecz blaskiem blasku
miałem świadomość rzeczy górnych
i rzeczy dolnych
koła i dyszla
rzeczy żywych
i rzeczy martwych
widziałem armie
wychodzące z podziemi
i składające broń
w kozły na horyzoncie
sylwetki ciurów
podświadomości
poruszały się jak rzezane w szkle
kukły

które wewnętrzny żar
upłynniał
miałem moment
absolutnego uspokojenia
pod wieczór

olinowania i maszty arki
niesionej sennym potopem
skrzypiały
zwierzęta
ułożyły się spokojnie
do snu
w oddali
majaczył szczyt góry Ararat

łagodny jak naparstek
na palcu Boga

SENNA GWIAZDA

z maku
rozszanego po niebie
przez wiatr

z nocy
cichej

z kołysanki
na grzebieniu
cygańskim

przez długie rzęsy
drzemiących oczu
dziecka

z dymiącej
równiny

z całego życia
z całej niemocy

dopalająca się
iskra

nieskończoności

SPIS RZECZY

I

<i>Ogród</i>	9
--------------------	---

II

<i>Widok</i>	13
<i>Ścieżka srebrnego żwiru</i>	14
<i>Człowiek to tylko szumiąca muszla</i>	15
<i>Wiersz dydaktyczny</i>	16
<i>Kluczyki</i>	17
<i>Argument</i>	19
<i>Bunt wierszem</i>	20
<i>Modlitwa</i>	22
<i>... (Twój jedwabisty włos)</i>	23
<i>Kiedy pada śnieg</i>	24

III

<i>Ars poetica</i>	27
<i>Prehistoria</i>	28
<i>Mitologia</i>	29
<i>Age de la Pierre</i>	31
<i>Kołęda</i>	32
<i>... (Gwałtownikami)</i>	34
<i>T r e n</i>	36

<i>La Condition</i>	37
<i>Zdobycie Berdyczowa</i>	39
<i>Ojcowe lasy</i>	41
<i>Mała podróż na Wschód</i>	43
<i>Tradycje miłości</i>	46
<i>Emblemat</i>	47
<i>Pożegnanie</i>	48
<i>Bieg na granicę</i>	49

IV

<i>Wiersz chciał być</i>	53
<i>Age de la Pierre (II)</i>	56
<i>Pogrzeb</i>	58
<i>Tranzytem</i>	60
<i>Przypowieść</i>	62
<i>Nowa wersja</i>	63
<i>Quis his locus, quae regio</i>	65
<i>Ballada</i>	66
<i>Canto</i>	68

V

<i>Point-no-Point</i>	73
<i>Tuktoyaktuk</i>	74
<i>Z gór skalistych</i>	76
<i>Jaszczurka</i>	78
<i>N o c</i>	79
<i>Anty-primavera</i>	80
<i>Niedosyt</i>	81
<i>Archanioł archeologii</i>	83
<i>Cyrkiel</i>	85
<i>Wiele stóp w głąb</i>	86
<i>W szeleście straconych liści</i>	88
<i>Martwa natura</i>	90
<i>Trzy róże</i>	91
<i>Pod wieczór</i>	92
<i>Senna gwiazda</i>	94

Dar
Instytut Polski
w Sztokholmie

Cena F. 10 (dol. 2,25; sh. 18/6)